

Απίστευτος κόπος

ΤΗΣ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΜΠΟΓΙΑΝΟΥ

» Η Μαρία Λαϊνά, μια από τις σημαντικότερες σύγχρονες ποιητικές φωνές, γράφει λίγα χρόνια πριν τους εξής στίχους: «Δύσκολα θυμάσαι/ ότι το τώρα/ δεν θα ξανάρθει/ όλο τον καιρό/ και τον επόμενο/ σαν πέτρα/ σαν χιόνι σαν ήλιος στην πέτρα/ Τι έχω έρθει να κάνω λοιπόν;/ τι στο καλό ήρθα να κάνω;/ απλώς σάρκα/ όχι το αίμα/ όχι το χνώτο/ η μητέρα μου όχι...». Αυτή η σπαρακτική κραυγή «Τι έχω έρθει να κάνω λοιπόν; Τι στο καλό ήρθα να κάνω», διατυπωμένη και ξαναδιατυπωμένη με διάφορους τρόπους, με διαφορετικές λέξεις, διατρέχει και την ολιγοσέλιδη νουβέλα «Τι όμορφη που είναι η ζωή» η οποία κυκλοφόρησε, λίγο καιρό πριν, από τις εκδόσεις Πατάκη. Πρόκειται για έναν πρωτοπρόσωπο χειμαρρώδη μονόλογο, ο οποίος διακόπτεται μονάχα από σκόρπιες φράσεις απεύθυνσης στην, από καιρό νεκρή, μητέρα. Η απώλεια του αγαπημένου προσώπου, η απώλεια του προσώπου με το οποίο η αφηγήτρια νιώθει να αποκτά μια αργή, διαβρωτική και αμετάκλητη ταύτιση, μια ταύτιση σαν αντανάκλαση, δεν φεύγει ούτε στιγμή από το μυαλό.

Σε έναν κόσμο όπου τα πάντα είναι πόνος και θάνατος, η παρουσία της νεκρής μάνας είναι σχεδόν απτή, ίσως πιο ισχυρή στην ανάμνηση από ό,τι ήταν στην πραγματική ζωή. Η αφηγήτρια-κόρη αναγνωρίζει στον σημερινό εαυτό της όλα ό-

σα κάποτε στιγμάτιζε στην προσωπικότητα της μητέρας. Και είναι αυτή η αναγνώριση, που δεν έχει ίχνος θυμού, που δεν κατατρώεται από κανένα κατηγορώ, η οποία έρχεται ως φυσική κατάληξη, ως νομοτέλεια ίσως, που δίνει στον λόγο της Λαϊνά αυτή τη σαρωτικά μελαγχολική δύναμη να δημιουργεί μια κατάσταση ψυχής όπου κυρίαρχο συναίσθημα είναι ο πόνος, όπου η αδιαφορία για οτιδήποτε για οτιδήποτε δεν είναι πόνος, θα έλεγα καθορίζει τα πάντα. «Η ομορφιά, η αθόρυβη ομορφιά μου φέρνει δάκρια» λέει η αφηγήτρια, για να συμπληρώσει αμέσως μετά «Για λίγο», αναιρώντας σχεδόν την προηγούμενη φράση της. Όλα είναι κόπος, «απίστευτος κόπος», μας λέει η Λαϊνά.

Η ίδια η ζωή, αυτή η κανονική καθημερινή ζωή, είναι μια ατέρμονη κοπιώδης διαδικασία που στο τέλος αφήνει πτώματα πίσω της. «Ο άνθρωπος πρέπει να γίνει ράκος να πέσει στα γόνατα για να μπορέσει να περριφανευτεί ότι στάθηκε όρθιος μέχρι τέλους». Όλα είναι φθορά. Η φθορά του «μέρα μπαίνει, μέρα βγαίνει». Η φθορά του χρόνου. Η φθορά της επανάληψης. Των ίδιων κινήσεων, των ίδιων νευμάτων, της ίδιας απόγνωσης. Το βιβλίο ανοίγει με μια σκηνή όπου η αφηγήτρια τρώει με την ήδη άρρωστη, με την ήδη πεθαμένη μητέρα της -»χρόνια πολλά η δική μου μητέρα πέθαινε αργά και συστηματικά» λέει-, σε ένα τραπέζι μιας ταβέρνας στο Νταού Πεντέλης.

Η σκηνή επαναλαμβάνεται χρόνια μετά, όπου τη θέση της μητέρας έχει πάρει η συμπονετική φίλη. Το περιβάλλον είναι το

ίδιο, ίδιο είναι και το καρό ασπροκόκκινο τραπεζομάντιλο, η εποχή είναι ίδια επίσης. Ο χρόνος όμως έχει ρημάξει τα πάντα. Η απλή γυναίκα η οποία σέρβιρε κι έδειχνε να είναι χαρούμενη μόνο και μόνο επειδή υπήρχε δεν είναι πια εκεί. Η αφηγήτρια απευθύνει στη νεκρή μητέρα την κραυγή της, «Αχ μητέρα, γιατί δεν είμαι αυτή η γυναίκα;». Χωρίς, φυσικά, να περιμένει απάντηση. Γιατί απαντήσεις σε αυτά τα «γιατί» δεν υπάρχουν. «Γιατί έτσι» θα μπορούσε να είναι η μόνη απάντηση.

Όσο η αφήγηση προχωρά, τόσο το σκοτάδι καλύπτει τα πάντα. Σκοτάδι μέσα κι έ-

ξω. Με δυο τρεις αράδες η Λαϊνά δίνει το στίγμα μιας κοινωνίας ματαιόδοξης και υπερφίαλης, μιας κοινωνίας που περιαιτολογεί διαρκώς, όσο κι αν ο «Μούζιλ θεωρεί την περιαιτολογία στοιχείο βλακείας». Η κοινωνία πεθαίνει από βλακεία, από ακατάσχετη φλυαρία, από μοναξιά και η αφηγήτρια βαδίζει μόνη, εξουθενωμένη από μια απρόσμενη ταύτιση, προς τον δικό της θάνατο. Το παρόν δεν υπάρχει. «Το παρελθόν οικειοποιείται τη θέση του παρόντος με το έτσι θέλω». Το παρελθόν, το «κακόβουλο πολυπλόκαμο παρελθόν» καταλαμβάνει τα πάντα, καταπίνει το παρόν, το ισοπεδώνει. Κι αν όλα αυτά είναι ένα παιχνίδι του μυαλού; «Τρελαίνομαι;» Πόσος γυμνός πόνος κρύβεται πίσω από τέτοιες μικρές φράσεις ερωτήσεων - διατυπώσεων, πόση ματαιότητα, πόση συμπεκνωμένη ανθρώπινη οδύνη...

Ένας ποιητής παραμένει πάντα ποιητής. Πόσο μάλλον όταν είναι της κλάσης της Λαϊνά, η οποία μας παραδίδει, με μια εξαιρετική αίσθηση του ρυθμού, ένα απέριττο, πυκνό, γυμνό κείμενο, ένα κείμενο ποιητικό, όπου η κάθε προσεκτικά διαλεγμένη φράση μετουσιώνει τον πόνο, την απώλεια και τη θλίψη σε λογοτεχνία πρώτης γραμμής.

Info: Μαρία Λαϊνά, «Τι όμορφη που είναι η ζωή»
Εκδ. Πατάκη
76 σελ. Τιμή: 6,60 ευρώ

BIBΛΙΟ

